

ת"פ 22057/02/20 - מדינת ישראל נגד בנימין גולדשמיט

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 22057-02-20 מדינת ישראל נ' גולדשמיט

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	בנימין גולדשמיט

החלטה

בפני בקשה שהגישה המבקשת לאישור גביית עדות באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין לאומית ("וידאו-קונפרנס").

כנגד המבקש הוגש כתב אישום בו הוא מואשם בביצוע עבירה של פזיזות ורשלנות, עבירה לפי סעיף 38(א)(3) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"),

ועבירה של היזק בזדון, עבירה לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

לטענת המאשימה, בתאריך 28.6.2019 בסמוך לשעה 21:00 שהה הנאשם לבדו בבית שהושכר על ידי הוריו ברחוב שמגר 25 בירושלים.

הנאשם נטל מצית מהמטבח, נכנס לאחד החדרים בבית, סגר את החלונות החדר והצית מגבות שהניח על המיטה בחדר. כתוצאה ממעשיו התלקחה אש בחדר אשר נשרף כליל.

לאחר התפשטות העשן בבית הזעיק הנאשם את כוחות כיבוי האש שפרצו את הדלת ופעלו לכיבוי השריפה.

המאשימה סוברת שכתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו נזקי שריפה פיח ועשן בכל הבית. ושבמעשיו אלה עשה הנאשם מעשה באש או בחומר לקיח בדרך נמהרת ורשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה.

עדת התביעה 3 גב' מרים גולדשמידט (להלן: "מרים"), היא אמו של המשיב, המתגוררת דרך קבע באוסטרליה ואינה אזרחית מדינת ישראל.

לטענת המאשימה מרים היא עדה מרכזית ועדותה חיונית להוכחת המעשים המיוחסים למשיב.

המאשימה מבקשת בשל משבר הקורונה ומצב החירום החל בישראל ובאוסטרליה והיות ואין ביכולתה של מרים לדעת מתי תוכל להגיע לישראל, לאפשר גביית עדותה של מרים באמצעות וידאו-קונפרנס בין מדינות. זאת בהתאם לסעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות, התשנ"ח-1988 (להלן: "חוק עזרה משפטית בינלאומית") ותקנה 15 לתקנות העזרה המשפטית, התשנ"ט-1999 (להלן: "תקנות העזרה המשפטית").

המאשימה מצינת שסעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות מתנה פניה למדינה זרה לשם תיאום גביית ראיות בחו"ל לרבות העדה באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בינלאומית בכך שבית המשפט יאשר כי הראיות דרושות לצורך הליך שיפוטי בישראל. כמו כן, היא מצינת שלפי תקנה 15 לתקנות רשאי בית המשפט לאשר בקשה לגביית עדות באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין לאומית, אם נעשו הסידורים לאפשר לבית המשפט ולבעלי הדין לצפות בעד בכל מהלך העדות, להציג לו שאלות ולאפשר לנאשם לשמור קשר עם סנגורו ולהציג שאלות לעד באמצעותו.

לאור האמור, מבקשת המבקשת כי בית המשפט יאשר את גביית העדות ממרים באמצעות היועצות חזותית ויאפשר למדינה לפנות אל רשויות המוסמכות באוסטרליה לשם הסדרת העדות.

המשיב מתנגד לבקשה וסובר שאין לאפשר במקרה זה גביית העדות באמצעות וידאו-קונפרנס. לטענתו, סעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות עוסק בחיקור דין במדינה זרה ו/או העברת חפץ לצורך הצגתו כראיה במשפט, ואינו מתאים לעניינו.

המשיב מדגיש שפקודת הראיות מחייבת הגעתו של עד לבית המשפט והעדו בפניו וזאת בשל החשיבות הרבה להתרשמות בלתי אמצעית מאמינותו של העד, בפרט בהיותה של מרים, לטענת המאשימה, עדה מרכזית. לדידו, העתירות לבקשה, במקרה דנן, יהא בה כדי לפגוע בזכות המשיב להליך הוגן.

דין והכרעה:

גביית עדות בוידאו-קונפרנס נעשית באמצעות חיבור וידאו שמאפשר שידור קול ותמונה יחד בזמן אמת.

אין חולק שדרך המלך, הטובה והיעילה, היא גביית עדות והתרשמות ישירה מהעדים על דוכן העדים בבית המשפט. באופן זה נשמרת זכותם של בעלי הדין לחקירה נגדית, ובית המשפט יכול להתרשם באופן בלתי אמצעי ממנהיגות העדים ומדבריהם. כן ניתן לנהל כך את הדיון המשפטי כנדרש ולעשות שימוש באמצעי אכיפה שמטרתם להבטיח שהעדים ישיבו על השאלות המוצגות בפניהם כראוי.

אולם, קיימים מצבים בהם החוק מאפשר גביית עדות בדרך שאינה ישירה, כך למשל נעשה בתצהירים.

סעיף 47 בחוק העזרה המשפטית קובע כי:

הרשות רשאית להגיש למדינה אחרת בקשה לגביית ראיות, לרבות העברת חפץ לצורך הצגתו בישראל, אם בית המשפט אישר שהראיות דרושות לצורך הליך משפטי בישראל; לענין סעיף זה, ואם הבקשה היא בשל הליך תלוי ועומד, "בית משפט" - בית המשפט הדן בהליך הקשור לבקשה.

הסעיף מתיר העזרות במדינה אחרת לשם קבלת סיוע לרשויות התביעה בישראל לגבות ראיות, זאת בתנאי שבית המשפט מגיע למסקנה שהראיות המבוקשות אכן נדרשות לצורך ההליך המשפטי המתנהל בפניו.

סעיף 15 לתקנות הסיוע המשפטי מגדיר מהם התנאים הנדרשים לצורך גביית העדות באמצעות מדינה זרה בקובעו כי:

ביקשו רשות מוסמכת, רשות מוסמכת זרה או בעל דין, שגביית עדות תיעשה באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין-לאומית, רשאי בית המשפט לאשר זאת אם נעשו הסידורים כדי לאפשר את אלה:

(א) לבית המשפט ולבעלי הדין - לצפות בעד בכל מהלך העדות, לשמוע אותו ולהציג לו שאלות;

(ב) לנאשם - לשמור על קשר עם סניגורו, ולהציג שאלות לעד באמצעותו

בתקנה זו קבועים התנאים לאופן גביית עדות של העדות. נדרש כי בית המשפט ובעלי הדין יוכלו לצפות ולשמוע את כל מהלך העדות ושתהיה להם אפשרות להפנות שאלות לעד.

כמו כן נדרש שאופן ביצוע הוידאו-קונפרנס יאפשר לנאשם לשמור על קשר רציף עם הסניגור שלו ושיוכל אף הוא להפנות שאלות לעד.

כאן המקום לציין שגם המשפט הפלילי מכיר באפשרות שעדות שנגבתה בחו"ל תוגש במשפט פלילי בישראל, וזאת בהתאם לאמור בסעיף 14 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 לפיו:

על אף האמור בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, מקום שנגבתה עדות מחוץ לתחום שיפוטם של בתי המשפט בישראל, מכוח כל אמנה, הסכם או דין, לצורך הליך פלילי בישראל, רשאי בית המשפט להתיר שפרוטוקול העדות שניתנה כאמור יוגש כראיה במשפט, ובלבד שבית המשפט ראה להנחת דעתו שיש סיבה מספקת להיעדרו של העד שהעיד לפי הפרוטוקול וכי לנאשם או לעורך דינו ניתנה הזדמנות לחקור את העד חקירה שכנגד בשעה שנגבתה העדות.

בעניין זה נוסף כי הן החקיקה והן הפסיקה מתירות שימוש במצלמות וידאו לשם גביית עדות מחוץ לאולם בית המשפט בנסיבות מסוימות, תוך איזון בין אינטרס ההגנה על הקורבן ואינטרס הבטחת זכויותיו הדיוניות של הנאשם. בהקשר זה, לא עולה השאלה באשר למיקומו הספציפי של העד, במקום אחר במדינה או במדינת חוץ.

כאמור, אין חולק שלכתחילה ראוי לשמוע עד על דוכן העדים באולם בית המשפט, עם זאת, ולנוכח האמצעים הטכנולוגיים הקיימים היום, המאפשרים לבית המשפט להתרשם מן העד ישירות, לפקח על חקירתו ולכוונה בזמן אמת, יכול בית המשפט לקבל תמונה ברורה מהעד ומהעדות. נראה כי במקרים בהם אין אפשרות להביא את העד לבית המשפט, יש להתיר את העדות באמצעות וידאו-קונפרנס.

ברע"א 3810/06 דורי נ' שמאי גולדשטיין (ניתן על ידי השופטים גרוניס, נאור וחיות, ביום 24.9.2007), נדונה השאלה האם להתיר שמיעת עד בהליך אזרחי, באמצעות וידאו-קונפרנס. בית המשפט במקרה זה דחה את הבקשה. עם זאת, המקרה נבחן לגופו של עניין לאור צרכי העדות הספציפית למשפט ומידת מרכזיותה של העדות לצורך ההכרעה בהליך. שלושת השופטים שדנו בתיק סברו שאין לשלול אפשרות זו, במקרים המתאימים. השופטת נאור מפרט בפסק הדין את השיקולים הבאים אותם יש לשקול בבוא בית המשפט להתיר גביית עדות מחוץ למדינה:

"על המבקש גביית עדות מחוץ למדינה להוכיח כי פנייתו לבית המשפט נעשתה בתום לב; כי העדים שהמבקש

חפץ בגביית עדותם ימסרו עדות רלוונטית לשאלות השנויות במחלוקת; וכי קיימת סיבה טובה המונעת את בואם של העדים לחקירה בישראל"...

שלושת המבחנים האמורים מתווים את קבלת ההחלטה האם לאפשר קבלת העדות המבוקשת בידאו-קונפרנס והם:

הראשון - על בית המשפט לבחון את תום הלב שבבקשה, נדרש כי פניית המבקש נעשתה בתום לב,

השני - מידת הרלוונטיות ונחיצותה של העדות לשאלות השנויות במחלוקת, נדרש שהעד שעדותו מבוקשת ימסור עדות שהיא רלוונטית ומהותית להכרעה בשאלות השנויות במחלוקת בין הצדדים.

השלישי - נדרש לבחון מהו המניע לאי התייצבות העד בבית המשפט, היינו, נדרשת סיבה טובה המונעת הגעתו של העד מחוץ לארץ.

שלושת המבחנים האמורים יבחנו בהתחשב בנסיבותיו הספציפיות של כל מקרה לגופו.

מן האמור עולה שאין לשלול את גביית העדות באמצעות וידאו-קונפרנס מקום שבו העד נמצא בחו"ל. גם במשפט הפלילי. ואולם, יש לאזן זאת עם זכותו של הנאשם שהעדות תימסר בפניו ויש לצמצם את האפשרות שבית המשפט לא יוכל להתרשם כראוי מהעד ודבריו.

בין הטעמים שהוכרו בפסיקה כטעמים טובים להימנעות מהגעה לעדות בישראל ניתנו למשל טעמי בריאות, מצב ביטחוני במדינה, התחייבויות קודמות של עדים שלא ניתן להשתחרר מהן.

השופט גרוניס מתייחס בראשית פסק הדין לקדמה הטכנולוגית בימנו המאפשרת התרשמות ישירה של בית המשפט מן העד, ומציין שגם אותה יש להביא בחשבון:

"האמצעים הטכנולוגיים לגביית עדות מחוץ לכותלי בית המשפט העומדים לרשותנו כיום מאפשרים לבית המשפט להתרשם מן העד באופן ישיר, ואף לפקח על חקירתו ולכוונה בזמן אמת. בית המשפט יכול לקבל תמונה ברורה, תרתי משמע, באשר למהימנותו של העד ועל כן קטן החשש מפני העדרה של התרשמות ישירה מן המעיד ומן העדות...אעיר בהקשר זה, כי המשפט הפלילי הישראלי מכיר בשימוש במצלמות וידאו לשם גביית עדות מחוץ לאולם בית המשפט בנסיבות מסוימות. כך למשל, ניתן לגבות את עדותו של מתלונן במשפט פלילי בשל עבירת מין או בשל עבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות באמצעות טלוויזיה במעגל סגור...כלומר, במשפט הפלילי הוכר השימוש בטלוויזיה במעגל סגור כפשרה ראויה בין האינטרס של הגנה על הקורבן לבין הבטחת זכויותיו הדיוניות של הנאשם.

...

מכל מקום, ברי כי לשינוי במציאות הטכנולוגית השלכות רבות המחייבות בחינה מחדש של האופן בו מפעיל בית המשפט את שיקול דעתו בעת שהוא דן בבקשה לגביית עדות מחוץ לתחום השיפוט. לא ניתן לבחון בקשות למתן עדות בהיוועדות חזותית כאילו היו בקשות למתן עדות באמצעות שלוח".

בהמשך דבריו מציין השופט גרוניס שיש לבחון כל מקרה לגופו לפי נסיבותיו ואין לקבוע מסמרות-

"ברי, כי ככל שהעדות חשובה ומרכזית יותר וככל שהבאת העד לבית המשפט כרוכה בקשיים רבים יותר או בנזק רב יותר לעד, כך ייטה בית המשפט להתיר עדות בהיוועדות חזותית.

בנסיבות מסוימות יידרש בית המשפט אף לשקול אם מתעורר חשש כי התרת עדות בהיוועדות חזותית תוביל לפגיעה באינטרס ציבורי או בתקנת הציבור....הטעם שביסוד הבקשה אינו עומד לבדו ובכל מקרה יהא על בית המשפט להציב מולו את הפגיעה האפשרית בהליך ובצד שכנגד".

במקרה דנן אני סובר שיש להביא בחשבון שכתוצאה ממגפת הקורונה נמלי תעופה ריקים, טיסות המבוטלות בדרך קבע וחובת בידוד של כשבועיים לאחר הטיסה, כשאין צפי ליציאה קרובה מן המצב.

כל זאת יחד עם השיפור בטכנולוגיה המאפשרת ביצוע וידאו-קונפרנס. הפסיקה שאזכרה לעיל, ניתנה על סמך היכולת הטכנולוגית שהייתה קיימת אז ותקופת הקורונה אף חידדה את השיפור הטכנולוגי בתחום.

לאור מכלול הנתונים, אני החלטתי לקבל את בקשת המבקשת ולאפשר לעדה מרים להעיד בדרך של היוועדות חזותית מאוסטרליה. שכן, על פניו, נראה שהבקשה שהוגשה הוגשה בתום לב, מרים, העדה המבקשת, היא עדה שעדותה מרכזית בתיק, כפי שציינה המבקשת ומגפת הקורונה היא נסיבה חריגה וראויה המצדיקה אי התייצבות העדה לדיון בישראל.

על המאשימה לקבל את אישור בית משפט זה לגבי התנאים הטכניים לגביית העדות בדרך של וידאו-קונפרנס.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשפ"א, 09 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.